

azijnzuur doorschijnend wordt en dus meer met bindweefsel overeenkomt. Het periosteum zet zich van de spina scapulae, onafgebroken over de geïsoleerde beenstukken voort, is strak over de kraakbeenige tusschenlaag gespannen, maar er niet vast mede verbonden, zoodat ook een soort van fibreuse kapsel gevormd wordt. Eene dergelijke verhouding van het periosteum bestond ook in de drie andere gevallen.

Nog had R. gelegenheid om dezelfde anomalie waar te nemen bij eenen lijder op de chirurgische kliniek van Professor BAUM. Er was een ulcus op de achtervlakte van den schouder aanwezig, dat met de verbindende massa, tusschen os acromiale en spina scapulae in verband scheen te staan. De acromiaalstreek puild zeer sterk uit. Zijdelings voelde men aan de achtervlakte eene duidelijke inkerving, en van daar kon men eene ruwelijn naar voren vervolgen, waar zij naast de articulatio acromio-clavicularis eindigde. De fossa glenoidalis voor het sleutelbeen scheen dus ook alleen door het os acromiale gevormd te worden. Deze verhouding bestond aan beide schouders, maar regts voelde men nog eene, meer zijdelings verloopende verhevenheid, die het vermoeden opwekte, dat hier twee ossa acromialia bestonden. Door het schouderblad omhoog te schuiven en de hand op de acromiaalstreek te leggen, kon men eenige beweging van het os acromiale waarnemen.

Omtrent de aanleidende oorzaak tot deze ongewone verbinding van het acromium met de spina scapulae door een gewricht, merkt R. aan, dat men haar ontstaan aan eene „Bildungshemmung“ moet toeschrijven, doordien het zelfstandige verbeeningpunt (of punten?) van het acromium, niet met dat van de spina scapulae versmelt.

De schrijver eindigt zijne verhandeling met de opmerking, dat in alle gevallen, waar de beschrevene anomalie voorkwam en beide schouders onderzocht werden, men haar aan beide zijden heeft aangetroffen.

(HENLE und PFEUFER. *Zeitschrift für rationelle Medicin*. 3te Reih., Band VII. Heft 2.) W. KOSTER.

[Referent veroorlooft zich de vraag of door de hypothese van R. ook het vierde geval geëxpliceerd is? Daarin toch worden twee ossa acromialia vermeld, welke onderling niet door synchondrose, maar door bindweefsel zijn verbonden. Zou hier misschien het oorspronkelijk enkelvoudige os acromiale, door breuk in tweeën gedeeld en later door bandmassa weder aangegehecht zijn?]

HET ISOLEREN DER BEEN-KRAAKBEEN- EN BINDWEEFSELLIGCHAAMPJES. — Dit geschiedt, volgens Prof. FÖRSTER, te Würzburg, het gemakkelijkst op de volgende wijze: Men legt fijne doorsneden van pezen of andere uit bindweefsel bestaande deelen, van kraakbeenderen en geslepen beenfragmenten in geconcentreerd salpeterzuur, waarbij men een weinig glycerine voegt. Na eenige uren reeds is de intercellulaire zelfstandigheid van het bindweefsel geheel doorschijnend en neemt men de cellen zeer duidelijk waar. De praeparaten moeten echter met groote voorzigtigheid behandeld worden. Na 24 uren is de grondzelfstandigheid van het been zeer week en zoo doorschijnend, dat men, bij eene lichte drukking op de objectglasjes, overal de uitloopers der beenligchaampjes met elkander ziet communiceren.

Ook de kraakbeenligchaampjes worden zeer duidelijk, en door geringe drukking kan men ze uit de week geworden tusschenzelfstandigheid vrij maken. Hierbij overtuigde E. zich, dat de wand der kraakbeenholten werkelijk tot de cel behoort, daar hij steeds met de laatste uit de grondzelfstandigheid naar buiten treedt. Ook H. MÜLLER en KÖLLIKER hebben zich van de waarde dezer methode overtuigd.

(*Archiv für patholog. Anatomie etc.* von R. VIRCHOW. Bd. XVIII. Hft. 1 u. 2.)

W. KOSTER.

OVER KYSTEN, WELKE MET HAEMORRHOÏDALE GEZWELLEN VERWARD Zouden KUNNEN WORDEN. — HYRTL vermeldt (*Oesterr. Zeitschr. für praktische Heilkunde*, 1859. n° 49) een bij zich zelven waargenomen ziektegeval, hetwelk uit een praktisch oogpunt niet van belang ontbloomt is. Het komt op het volgende neder.

Genoemde Hoogleraar geloofde, daar hij, in de onmiddellijke nabijheid van den *limbus ani*, aan de regter zijde, twee ronde gezwellletjes bespeurd had, aan uitwendige *haemorrhoiden* te lijden, iets dat hem, zijne zittende levenswijze in aanmerking genomen, niet bijzonder vreemd voorkwam. Lang hadden deze, in grootte met erwten overeenkomende gezwellletjes reeds bestaan, en noch de aanwending van koude zitbaden, noch eenige andere geneeswijze had iets op hen vermogt, maar, daar zij geenerlei last veroorzaakten, had HYRTL zich met hun bestaan verzoend, tot dat hij — *durch eine bei einem Anatomen entschuldigbare Neugierde*, zoo als hij zich uitdrukt — beproefd had, hen ook, door middel van twee spiegels te zien. De gezwellletjes waren tegen zijne verwachting *wit*, terwijl men van *haemorrhoiden*, eene *blauwe* kleur moest verwachten. Hierdoor werd hij bevreesd, welligt aan beginnenden *fungus medullaris* te lijden, en er toe aangespoord de gezwellletjes dikwijls te bevoelen. Daar hunne ongevoeligheid maakte, dat zij eenen sterken druk verdragen konden, beproefde hij hen met eene huidplooi op te ligten, om te zien of zij al dan niet met de dieper gelegene weefsels vergroeid waren.

Bij eene dergelijke proeve nu gebeurde het, dat toen HYRTL de gevatte en opgeligte en daardoor ook gedrukte huid wederom losliet, hij een rond, week ligchaam tusschen de vingers hield, hetwelk op het oog eene vetmassa was en, bij onderzoek, bleek te bestaan uit verschrompelde vetcellen, vrij vet, epitheliumcellen, stukjes van zeer dunne plaatjes cholesterine en eene onduidelijke niet gevormde verbindingstof, *Acari* noch haren konde hij in deze massa vinden.

Nadat aldus het eene gezwel door drukking verdwenen was, werd deze ook, met denzelfden uitslag, op het andere aangewend. Nu was het duidelijk, dat beide het gevolg waren van een *infarctus* der *folliculi sebacei anales* — eene gelijkvormige ziekte dus met die, welke men (sedert A. COOPER) weet, dat aan het hoofd voorkomt, en van welke de *comedonen*, het *lichen pilaris* (SIMON) en het *milium* verdere vormen zijn.

Daar de smeerkliertjes van den *anus* geene spiervezelen bezitten, was het te verwachten, dat de geledigde zak zich spoedig wederom zoude beginnen te vullen, hetgeen dan ook geschiedde. Na verloop van twee maanden hadden de gezwellen, die reeds snel terug waren gekomen, de helft hunner vroegere grootte bereikt. HYRTL drukte hen nu wederom uit, en hoopt de beide zakken, door het herhaald ontledigen van hunnen inhoud en de daardoor teweeg gebrachte zamenschrompeling van hunne wanden, op de natuurlijke grootte terug te brengen.

Omtrent het min of meer menigvuldig voorkomen van deze ziekelijke ophooping van afscheidingen in de *folliculi sebacei anales* kan HYRTL geene juiste opgaven geven. Eenmaal slechts, nadat hij bij zich zelven dit verschijnsel waargenomen had, ontdekte hij hetzelfde in de ontledkamer bij een lijk. Ook FRORIEP heeft hetzelfde waargenomen (zie *FRORIEP'S Notizen aus dem Gebiete der Natur und Heilkunde*, 1860. Bd I. n° 1).

HYRTL besluit deze korte mededeeling met op het belang te wijzen, dat er in gelegen is, die personen nauwkeurig te onderzoeken, welke opgeven aan uitwendige haemorrhoiden te